

De Bimd

Ledenblad IVN Laarbeek

jaargang 47 - 2024 nr. 3

Beleef de natuur

Op de omslag: Jeugd-IVN'ers met Marcel Cox van de
Waterwerkgroep bij de Snelle Loop
Foto: Begeleiding Jeugd-IVN

Kopij voor blad 47-4
Graag uiterlijk 20 nov. 2024
e-mailen naar redactie@ivnlaarbeek.nl

Over De Bimd en IVN Laarbeek

De Bimd is het verenigingsgebouw van IVN Laarbeek, aan de Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel. Ook de prachtige natuurtuin rondom dit gebouw en het ledenblad dragen deze naam. De officiële naam van IVN is Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid.

Vanuit het duurzame gebouw worden de meeste activiteiten georganiseerd. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is, met natuuractiviteiten, cursussen, projecten, ledenwandelingen, lezingen enz.

Kijk voor het landelijk IVN op: www.ivn.nl

Uitgebreide informatie over IVN Laarbeek vind je op de website www.ivnlaarbeek.nl

Wil je lid worden van IVN Laarbeek? Meld je dan aan op deze site. Kijk ook eens op onze Facebook-pagina:

www.facebook.com/IVNLaarbeek

Het is mogelijk om IVN Laarbeek te sponsoren. Dat kan op vrijwillige basis, of door IVN Laarbeek op te nemen in jouw testament. Maar ook door het plaatsen van een advertentie in ons blad De Bimd steun je onze vereniging. Kijk op de website of neem contact op via:

E-mailadres: secretaris@ivnlaarbeek.nl

Colofon

Ledenblad De Bimd
Uitgave van IVN Laarbeek
September 2024 nr. 47-3

 www.ivnlaarbeek.nl
 www.facebook.com/IVNLaarbeek
 www.instagram.com/ivnlaarbeek/

Bestuur IVN Laarbeek:

Voorzitter: Han Konings
voorzitter@ivnlaarbeek.nl
tel. 06 14 754 080

Secretaris: Marleen Verboren
secretaris@ivnlaarbeek.nl
tel. 0492 381 165

Penningmeester: Marjolein Manusev
penningmeester@ivnlaarbeek.nl
Bankrek. NL77 RABO 012 891 6907
tel. 06 38 788 722

Overige bestuursleden:
Klaas Althuisen
Ben van Noordwijk

Redactie:

Anneke en Ton op den Buijs
redactie@ivnlaarbeek.nl

Drukkerij Grafic Image, Beek & Donk

Inhoud

- 2 Colofon / Inhoud / Van de Redactie
- 3 Van de bestuurstafel
- 4 - 5 Het Moorselen, een stukje ongerepte natuur
- 6 Excursie Waterwerkgroep
- 7 Ledenwandeling De Rietmussen 1 december
- 7 Nacht van de Vleermuis
- 8 Geslaagde Ledendag met IVN Bernheze
- 9 Verslag Bomenwandeling Aarle-Rixtel
- 10 - 11 Vogelwerkgroep De Ortolaan
- 12 - 13 De jonge natuuronderzoekers 1
- 14 De jonge natuuronderzoekers 2
- 15 Antoinette neemt afscheid van de Jeugdgroep
- 16 - 17 Plantaardig koken met Marrit
- 17 Kookworkshop 6 juli
- 18 Verrast en ongerust / Augustus (gedicht)
- 18 Vogeltellingen Laarbeek 2024
- 19 Lezingen in De Bimd
- 20 Agenda

Van de Redactie

We zitten volop in de nazomer, aan het begin van een nieuw seizoen vol activiteiten van ons IVN. Lezingen over boeiende onderwerpen als de sterrenwereld, stoeplantjes, boerenlandvogels of de koekoek: stuk voor stuk de moeite waard om te komen luisteren en kijken naar afbeeldingen op het scherm. We gaan ook weer op pad naar mooie natuurgebieden in de omgeving. Wandel mee met onze ervaren gidsen en leer en geniet. De werkgroepen van de jeugd hebben hun programma's vol leerzame en uitdagende activiteiten klaar.

Kortom, IVN Laarbeek staat in de startblokken voor het nieuwe seizoen. Een heel leger vrijwilligers werkt er met plezier aan. Maar hulp is zeer welkom. Iets voor jou om als vrijwilliger een steentje bij te dragen? Kijk op onze website. Daar vind je alle mailadressen. We kijken uit naar jou!

Quiz van Jo Kicken

Wie weet tot welke plantenfamilie deze plant behoort?
Wie weet tot welk geslacht deze plant behoort?
Als je ook nog de soortnaam weet, is het helemaal goed!
De eerste 5 goede inzenders krijgen een stekje.
Oplossing sturen naar jokicken@gmail.com

Van de bestuurstafel

De Rabo ClubSupport-actie loopt van 2 t/m 24 september 2024.

Rabo ClubSupport 2024

Iedereen verdient een club. Een plek waar je elkaar ontmoet, waar gewerkt wordt aan een duurzamere wereld, waar je elkaar sterker maakt en waar je helemaal jezelf kunt zijn. Daarom geeft de Rabobank clubs en verenigingen graag een financieel steuntje in de rug. Op 2 september start de stemcampagne en kun je als Rabo-lid stemmen op jouw 3 favoriete clubs. Doe je mee? Je kunt stemmen tot 24 september 2024.

Rabo ClubSupport

Stem op onze club!

Stem op ons in
de Rabo App
of op
rabobank.nl/clubsupport

IVN Laarbeek

De vereniging werd opgericht in september 1977 met de naam IVN Aarle, Lieshout en Beek en Donk. IVN Laarbeek heeft een eigen uitstekend ingericht en mooi gelegen clubgebouw genaamd "De Bimd" met daaromheen een prachtige natuurtuin en 5 hectare grond in Aarle-Rixtel. Hier worden verschillende activiteiten voor jong en oud georganiseerd door vele enthousiaste vrijwilligers. IVN Laarbeek heeft ongeveer 280 leden.

Ons doel

We hebben een groot natuurgebied te onderhouden van ongeveer 5 hectare. Daar zijn behalve de nodige vrijwilligers ook materialen voor nodig. We willen daarom investeren in gereedschappen en machines om onze vrijwilligers het werk wat gemakkelijker te maken. Er is al een aantal machines en materialen aanwezig maar dan kunnen we hierin uitbreiden en vernieuwen.

Coördinatorenoverleg 3 oktober 2024

Op 3 oktober 2024 wil het bestuur een vergadering houden met de coördinatoren van alle werkgroepen. Een van de onderwerpen zal zijn een begroting maken bij je jaarverslag. Als je zelf onderwerpen hebt die je wilt bespreken, laat het dan aan de secretaris weten. Dan zet zij die op de agenda.

Van de Natuurbeleidsgroep

Hoe toekomstbestendig is IVN Laarbeek ?

Eerder dit jaar heeft de Natuurbeleidsgroep laten weten met alle werkgroepen in gesprek te gaan over de toekomstbestendigheid van het IVN Laarbeek. We zien dat binnen het IVN de groep vrijwilligers gemiddeld steeds ouder wordt. Dit is een zorg. Hierover gaan de gesprekken met de werkgroepen, hoe kijken zij naar de toekomst.

Inmiddels heeft met ongeveer de helft van de werkgroepen het gesprek plaatsgevonden. Met een deel van de werkgroepen zijn de gesprekken ingepland en met een aantal moeten de afspraken voor een gesprek nog gemaakt worden. De eerste indruk is positief en verrassend. Tijdens een aantal gesprekken werd spontaan het ontstaan van de werkgroepen verteld en hoe ze zich ontwikkeld hebben tot de werkgroepen zoals deze nu zijn. De liefde en het hart voor de Natuur is duidelijk voelbaar. Maar ook de zorgen en de aandachtspunten voor de toekomst komen naar voren. Een aantal hiervan pakken de werkgroepen zelf op, maar voor een deel zullen we deze IVN-breed moeten aanpakken. Zo komt nu al als algemeen beeld de behoefte naar voren om met name aandacht te besteden aan de zorg voor nieuwe leden en dat zij meegenomen worden in de mogelijkheden binnen het IVN.

We hopen over een paar maanden alle gesprekken gevoerd te hebben en een totaalbeeld te hebben van wat er speelt binnen IVN Laarbeek. Dit om vervolgens aandacht te besteden aan datgene wat nodig is voor de toekomst van IVN Laarbeek.

Namens de Natuurbeleidsgroep,
Antoinette van Wetten

Cadeautje voor IVN Laarbeek

Tijdens het Kikkerconcert verkocht Jacques Houët zogenaamde Haffelhoutjes. Hij heeft de opbrengst daarvan aan ons IVN geschonken als bijdrage voor de aanschaf van een zitmaaier.

Een prachtig bedrag. Super bedankt, Jacques!

**Bouwen
aan de
toekomst**

Beleef de natuur

Het Moorselen: een natuurpareltje omzoomd door knotwilgen

Tussen Lieshout en Mariahout ligt een klein, maar wonderschoon natuurgebiedje: het Moorselen. Eeuwenoud en nagevoel ongeschonden ligt het verscholen achter een lange rij knotwilgen, die als breedgeschouderde soldaten zij aan zij staan om dit juweeltje te beschermen.

Geschiedenis

Rond het jaar 700 werd het domein Lieshout gesticht door Frankische edelen. In 1190 kwam het in bezit van de abdij van Floreffe. In het westen werd het domein begrensd door het Lieshouter Bosch (dat in de loop van de 16^e-17^e eeuw compleet verdween). Het overgrote deel van het domein werd omgeven door water, dat meestal ook de grens vormde: het Rooijven, de Goorloop, de Lieshoutse Beemden, het Moorselen (in de middeleeuwen het Mosselaar genoemd) met het Keelgras en het Broek.

Het Moorselen was een moerassig gebied en stond een groot deel van het jaar onder water. In een poging om het te ontwateren werd in 1246 de Donkervoortse Loop gegraven. Het gebied ontwaterde deels en er werd grasland van gemaakt, dat laat in de zomer werd gemaaid. Het hooi was wintervoer voor het vee. Men liet er geen vee grazen, daar bleef de grond te zompig voor. Geen vee, dus ook geen mest op de bodem. De graslanden bleven schraal en daardoor groeiden er vele soorten bloemen en kruiden.

Het bleek onmogelijk om het gebied te ontginnen, zelfs niet ten tijde van de ruilverkaveling midden vorige eeuw, en zo is de natuurlijke situatie blijven bestaan. In 1697 heeft de abdij van Floreffe een aantal weidegronden waaronder het Moorselen, overgedragen aan de ingezetenen van Lieshout.

Kattenstaart houdt wel van natte voetjes en bloeit hier uitbundig

Soortenrijk grasland

Het huidige natuurgebied is ongeveer 10 ha groot en bestaat uit een zestal drassige graslanden met enkele amfibiepoelen omzoomd door wilgenbosjes en sloten. Natte graslanden zijn schaars in Noord-Brabant. De gemeente Laarbeek wil, in samenwerking met de Werkgroep Natuur en Landschap Lieshout/Mariahout, het gebied zich laten ontwikkelen tot 'blauwgrasland'. Met deze naam wordt in het algemeen het soortenrijke, vochtige schrale hooiland aangeduid, dat omstreeks het einde van de negentiende eeuw in veel streken van ons land tot de gewoonste landschapstypen behoorde, maar dat zeldzaam is geworden als gevolg van grootschalige ontwatering en overvloedig gebruik van (kunst)mest.

De witte wolkjes van de poelruit steken mooi af tegen de oranje-bruine gloed van grassen en veldzuring

Serene rust

Dankzij jaarlijks maaien en afvoeren van het maaisel, groeien er plantensoorten als kamgras, moeraskruiskruid, poelruit, grote ratelaar, diverse soorten orchideeën en zegges. Doordat het gebied zo slecht begaanbaar is, heerst er een serene rust en geeft het gebied dekking aan reeën en hazen en aan vele soorten vogels die er broeden en hun jongen grootbrengen, waaronder de watersnip, de rietgors, de geelgors, de bosrietzanger, het ijsvogeltje en de kleine karekiet.

Oogst

Naast hooi levert het natuurgebied nog een ander soort oogst. Ik heb het gebiedje afgelopen zomer een aantal keren bezocht om te fotograferen op verschillende tijdstippen: 's ochtends en aan het einde van de dag. Dat leverde niet alleen natte voeten en natte knieën op, maar ook een rijke oogst aan sfeerbeelden en foto's van bijzondere insecten en planten.

Rietorchis

Mijn focus is vooral gericht op het 'kleine spul', maar de beelden van een ijsvogeltje met een spartelend visje in zijn snavel, twee sets lange oren van hazen tussen het gras en een paar wegspringende reeën staan nog helder op mijn netvlies. Ik hoorde het kenmerkende deuntje van de geelgors (de vijfde symfonie van Beethoven), de snorrende vlucht van de watersnip, maar ook een weldadige stilte. Als je dan de tijd neemt om zelf ook stil te worden en je voorzichtig in het lange gras laat zakken, zie je van alles om je heen aan libellen en juffers, vlinders, kevers, wantsen.

Zowel mijn Canon camera als mijn Obsidentify app maakten overuren.

Groot dikkopje

Greppelsprinkhaan

Parende lantaarntjes

Het mannetje van deze waterjuffer brengt van tevoren zijn sperma uit zijn achterlijfspunt over naar een ruimte in de voorste achterlijfsleden. Dan grijpt hij met een soort tang aan zijn achterlijf het eerste het beste vrouwtje dat zijn territorium binnenvliegt stevig bij haar halsschild. Aldus vliegt hij rond als een soort tandem met het bungelende vrouwtje, op zoek naar een geschikte plek voor de paring.

Paringswiel van lantaarntjes

Het vrouwtje is overigens niet geheel willoos overgeleverd, want als ze het mannetje niet wil, kan ze zich loswrikken. Als het wel een match is, landen ze op een stevige rietstengel of pitrus en de paring begint. Het vrouwtje brengt de punt van haar achterlijf naar de eerste achterlijfsleden van het mannetje en neemt daar het spermapakketje over. Samen vormen ze zo een 'paringswiel'.

Saillant detail: tot het paringsgereedschap van het mannetje behoort ook een soort borsteltje waarmee hij eventueel sperma van een ander mannetje bij het vrouwtje kan wegvegen.

Als de paring is gelukt worden direct daarna de eitjes afgezet in het water. De eitjes worden in het lijf van het vrouwtje bevrucht op het moment dat ze worden gelegd. Tijdens de ei-afzetting houden mannetjes van sommige soorten het vrouwtje net zo lang in de houdgreep totdat ze de eitjes ook werkelijk heeft gelegd om te verhinderen dat een ander mannetje 'hun' vrouwtje bevrucht.

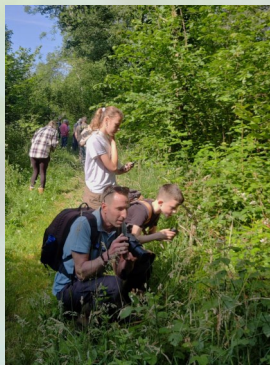
Ei-afzetting van een azuurwaterjuffer: de mannetjes zijn azuurblauw en de vrouwtjes blauw of groenig.

Excursie waterwerkgroep: boomkickers ☺

Door: Charlotte Linssen

23 juni 2024 zijn we met de Waterwerkgroep op excursie geweest. We zijn in de Mortelen (Oirschot) geweest om daar naar boomkickers te gaan kijken. Ik mocht met mijn moeder mee. Ik vind het een mooi gebied, er is heel veel groen en er staan weinig gebouwen. Het was grappig om te zien hoeveel insecten en dieren er waren.

Zoek de boomkikker!

Toen wij er waren was het een warme dag. Er waren veel mensen mee van de waterwerkgroep, ook andere kinderen! We kregen een leuke rondleiding van twee gidsen: Jeanne en Bert van het Brabants Landschap, die ons veel hebben geleerd over de boomkickers en insecten.

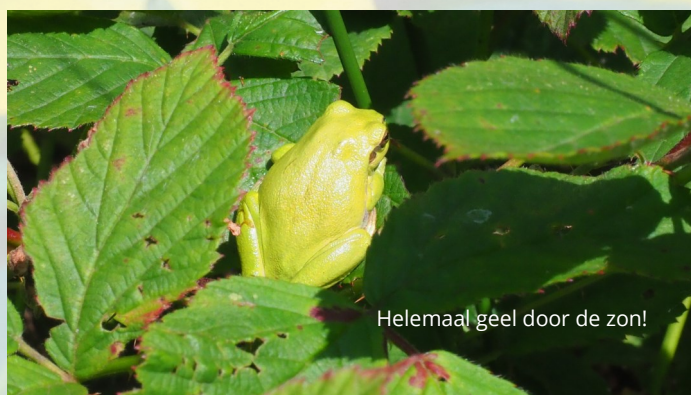
Vroeger kwamen er in het gebied boomkickers voor, maar op een bepaald moment niet meer. Er komen nu weer steeds meer boomkickers in het gebied. Ze hebben het daar heel erg naar hun zin! Dat komt omdat het gebied speciaal is aangepast om het fijn te maken voor de boomkickers: poelen, braamstruiken en plekjes waar ze graag zijn.

Deze boomkickers zijn opgekweekt van een groep boomkickers uit het noorden van het land en ze hebben die een paar jaar achter elkaar hier uitgezet.

We zien ze vaak op de braamstruiken zitten. Daarop gaan ze zonnen. Als ze het te warm krijgen, laten ze zich er weer vanaf vallen zodat ze in de schaduw af kunnen koelen.

Soms zijn ze super moeilijk te zien, want ze hebben dan net de kleur van de blaadjes. Maar als ze opwarmen worden ze lichter van kleur, soms bijna geel!

Buiten de boomkickers zijn er ook speciale vlinders, zoals de kleine ijsvogelvlinder. Die is best bijzonder omdat het daar niet zo goed mee gaat.

Helemaal geel door de zon!

Hier zijn nog enkele foto's die ik die dag heb gemaakt.

Kleine ijsvogelvlinder

Schildwants

Rups donsvlinder

Gewone wimperzwam

Boomkikker

Ledenwandeling De Rietmussen zondag 1 december

De Rietmussen is een natuurgebied langs de rechteroever van de Dommel ten zuidwesten van Nederwetten. Het gebied is eigendom van Staatsbosbeheer.

Een deel van het gebied was vroeger in gebruik als hooiland. Tegenwoordig vindt men er weilandjes, rietvelden, broekbossen en dergelijke. Aan de oostkant wordt het gebied begrensd door enkele bolle akkercomplexen.

Ook liggen enkele afgesneden armen van de Dommel in het gebied.

Waterschap De Dommel gaat weer verder met het inrichten van een strook nieuwe natuur in de omgeving van de Rietmussen en de Soeterbeekseweg in Nuenen. Het gaat om een groene, natte zone van 550 meter, een verbinding tussen de natuurgebieden Dommeldal en het Nuenens Broek, belangrijk voor de ontwikkeling van planten en dieren, zodat zij zich makkelijker van het ene naar het andere gebied kunnen verspreiden en verplaatsen.

Graag aanmelden bij gidsenwerkgroep@ivnlaarbeek.nl

Boomkikker. Foto: Charlotte Linssen

Nacht van de Vleermuis

Op zaterdag 31 augustus werd bij IVN Laarbeek de Nacht van de Vleermuis gehouden. Landelijk was die een week eerder. De start was om half negen in de avond bij gebouw De Bimd. Bijna 40 mensen waren op deze activiteit afgekomen. Geweldig! Tonnie van Noordwijk hield een intro en vertelde over de begeleidende tentoonstelling. Kinderen mochten met speciale handschoenen aan een dode vleermuis bekijken.

Daarna nam bioloog en vleermuiskenner Hans het woord. Hij vertelde over de signalen die vleermuizen uitzenden en de echolocatie. Ook over de bat-detector, welke soorten, wat ze doen en hoe je die kunt gebruiken. Een detector zet het geluid van de vleermuis om in een voor de mens hoorbaar signaal. Elke vleermuissoort heeft een eigen frequentie, meestal tussen de 45- en de 50 duizend Herz. Aan dat signaal kan een deskundige de soort herkennen.

Met enkele bat-detectors ging het publiek aan de slag. Vooral de kinderen vonden het spannend en leuk om met zo'n detector om te gaan. Eerst in de tuin bij het gebouw waar al diverse vleermuizen konden worden waargenomen, niet alleen met de detector maar ook met de eigen ogen. Enthousiasme alom!

Daarna werd de groep in tweeën gesplitst. Eén groep o.l.v. Hans en ecooloog Roel liep door de natuurtuin naar het kanaal, de andere groep met Giel en Jo deed dat via de Beekseweg en Opstal. De bedoeling was om watervleermuizen te kunnen waarnemen. Helaas werden ze aanvankelijk niet gedetecteerd, maar op de terugweg meende Giel toch het signaal te herkennen. Terug in het gebouw zorgde Ben voor enkele presentaties op het projectiescherm. Bedankt alle deelnemers!

Mede dankzij het mooie weer, de goede organisatie van IVN-Bernheze en het enthousiasme van onze IVN-Laarbeek-leden, is de Ledendag op zondag 11 augustus een geslaagd evenement geworden.

'Ontmoeting en uitwisseling' was het thema van deze dag. Eenendertig IVN-Laarbeek-leden hebben kennis gemaakt met IVN Bernheze (Heeswijk-Dinther), hun activiteiten en de verenigingen waar ze mee samenwerken. En niet alleen onze leden waren tevreden, ook IVN-Bernheze was blij met het bezoek en een tegenbezoek staat dan ook op de planning.

Ontmoetingstuin

Het bezoek begon met een welkomstwoord in de ontmoetingstuin achter het Cultureel Centrum St. Servaes. Hierin werd ons uitgelegd wat de ontmoetingstuin voor de omliggende verenigingen en voor de inwoners van Heeswijk-Dinther betekent. Daarnaast was er uitleg over de Abdijtuin - die mede

door vrijwilligers van het IVN wordt onderhouden - en over het knekelhuis.

Muurhagedis

Dit gebouwtje, meteen naast de kerk gelegen, fungeert als een klein voorlichtingscentrum van het IVN en is overdag geopend. Dankzij uitwisseling van bouwmaterialen (in een ver verleden) met de parochie van Sint-Servaas in Maastricht en de vorstvrije kelder van dit knekelhuis leeft hier op het terrein een zeldzame muurhagedis.

Foto's: Bert, Mayra en Wilma

Abdij van Berne

Na een rondleiding in de ontmoetingstuin en een goed verzorgde lunch gingen we, naar keuze, te voet of per fiets via een aantal interessante plekken, wat geschiedenis of natuur betreft, richting de Abdij van Berne. Bij deze abdij hoort een gecultiveerde tuin, vol met bloemen en kruiden voor insecten waar we met gids of op eigen gelegenheid door konden wandelen.

Proeflokaal

Als afsluiting dronken we gezellig samen met de gidsen van IVN Bernheze nog een drankje op het terras van het bij de abdij horende proeflokaal en keken we terug op een geslaagde uitwisseling. De uitnodiging voor een tegenbezoek volgend jaar op ons eigen IVN-terrein De Bimd werd nog eens herhaald.

Verslag van de bomenwandeling in Aarle-Rixtel

door Henk van Zundert

Datum: 14 juli 2024 - Gidsen: Koen Brand en Henk van Zundert. De wandeling start rond 10.00 uur bij Snoeperij Jantje. Er zijn circa 15 deelnemers en het weer is zonnig. De route is door Koen beschreven in een folder.

Na een welkomstwoordje volgt een toelichting op de witte en rode paardenkastanjes die rond het plein staan. De rode paardenkastanje is een kruising tussen de witte paardenkastanje en de rode pavia.

In de Molenstraat staan verschillende soorten bomen waaronder de moseik, tulpenboom, iep, Zweedse lijsterbes, kleinbladige linde en netelboom. De echte tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*) wordt vaak verward met de magnolia. De Nederlandse naam voor de magnolia is beverboom.

In de Kerkstraat, tegenover de toegang tot het Terlingplein, staat een grote fraaie moerasedik. De boom draagt bijna horizontale takken. Deze boom hangt gedeeltelijk boven de weg.

Op de Couwenberg staat in het midden een krimlinde. Deze is in 1988 geplant ter gelegenheid van de 50^e verjaardag van Beatrix. Voor het Kouwenbergs kerkje staat een mooie piramidale eik.

Op de kruising van Janssensstraat en Bosscheweg staan in de voortuin fraaie bomen: een forse rode beuk en een slangenden.

Vervolgens gaan we naar de oude kloostertuin achter de kapel. Hier zien we een grote tamme kastanje. De vruchten zijn voedsaam. In de tuin komen we een ginkgo of Japanse notenboom tegen. Mede door de bladvorm een bijzondere boom. Er staan nog meerdere mooie bomen in de tuin.

Voor de ingang van Mariëngaarde zorgt een grote veredersdoorn voor schaduw. Rondom de boom zijn zitplaatsen gecreëerd.

De wandeling gaat via een oud kerkpadje verder naar het Kerkplein. Hier staat een valse Christusdoorn met scherpe doornen. De echte Christusdoorn is een struikachtige vetplant met lange stengels bezet met lange scherpe doornen. In de Bijbel wordt gesproken over een kroon die Christus werd opgezet met takken van een doornstruik. Aan de zijde van het kerkplein staat tegenover De Couwenbergh een ruwe iep.

Tijdens de wandeling ontstaat een leuke interactie tussen de gidsen en de deelnemers. De deelnemers zijn aangenam verrast door de vele mooie boomsoorten waar je normaal aan voorbij gaat.

Bij terugkomst op het Heuveltje wordt de wandeling afgesloten en krijgen de deelnemers nog een folder van de bomenwandelingen in Aarle-Rixtel en Beek en Donk.

Voor Koen was dit de laatste bomenwandeling in Aarle-Rixtel, omdat hij inmiddels verhuisd is naar Lonneker in Twente.

Koen, bedankt voor de mooie wandeling die je hebt uitgezet en de boeiende, duidelijke informatie die je hebt verstrekt.

De folder is uitgegeven door IVN Laarbeek.

Vogelwerkgroep

De visdief, een pionier in Laarbeek?

Een visdief behoort tot de sterns. Sterns zijn middelgrote, op meeuwen lijkende vogels. De vleugels zijn in de regel lang, smal en spits. De staart is meestal ook lang en vaak diep gevorkt. De snavel is lang en spits. De poten zijn betrekkelijk kort, de tenen als bij meeuwen verbonden door zwemvliezen. Sterns zijn meesterlijke en elegante vliegers. Sommige soorten trekken over extreem grote afstanden. Hun 'luchtige' vlucht zorgde voor de naam 'zeezwaluwen'. De meeste sterns broeden in gematigde streken en overwinteren in Afrika. Hun voedsel bestaat voornamelijk uit vis en in het water levende kreeftachtigen, wormen en insecten.

De visdief heeft ook die kenmerkende lichte, veerkrachtige vlucht met soepele vleugelslagen die hij bij het foerageren boven de waterplasjes op de Bemmer liet zien. Af en toe stak hij ook de N279 over om even zijn geluk te beproeven in de Blauwe Poort. Een kenmerkende techniek om voedsel te vergaren is de korte duikvlucht. Ze speuren dan, vlak boven het water vliegend het wateroppervlak af, waarbij de snavel doorgaans verticaal naar beneden wijst.

Bidden

Als ze een school kleine visjes zien, blijven ze er even boven 'bidden', om dan op een gunstig moment loodrecht naar beneden te duiken. Ze voeren hun jongen met visjes die stuk voor stuk in de snavel worden aangevoerd. Die jongen wegen net na het uitkomen ruim 10 gram, een tiende van het gewicht van de volwassen vogels. De ouders moeten bij het voeren veel geduld aan de dag leggen. Als het jong de vis eenmaal in de snavel heeft, dan laat de ouder deze los. Het jong probeert zich staande te houden en tegelijk de vis naar binnen te laten glijden door schokkende bewegingen van de kop. De vis valt in het begin nog regelmatig op de grond die dan door de ouder weer wordt aangeboden. Soms zie je nog een deel van de vis uit de snavel steken. Als het voorste stuk verteerd is dan glijdt het achterstuk vanzelf naar binnen. Na enkele dagen hebben de jongen de hulp van hun ouders al niet meer nodig. Na ongeveer 4 weken zijn ze vliegvlug, maar ze worden ook daarna nog lang door hun ouders gevoerd.

De Visdief

Nesten op platte daken

In Nederland vind je de meeste visdieven langs de kust, in het IJsselmeergebied, in het rivierengebied en bij meren in het binnenland. Visdieven broeden vaak op zandplaten, op kwelders en eilandjes of vlotjes die door mensen zijn gemaakt. Ze vestigen zich ook steeds vaker op platte daken die bedekt zijn met grind. Bij de waterplasjes en op de platte daken van industrieterrein de Bemmer zijn er dit voorjaar op 4 mei visdieven baltzend waargenomen die ook in juni en juli nog een tiental keren zijn gezien.

**Visdieven zijn behoorlijk trouw aan hun regio, dus...
We gaan vol belangstelling het komende voorjaar weer de platte daken afspeuren naar die verrassende gast!**

*Tekst Piet Gruyters,
Foto's Piet Gruyters en Kieknou*

De Torenvalk

Vogel van de Rode Lijst

De torenvalk is de meest voorkomende valk in Nederland. Zijn familieleden zijn onder andere de slechtvalk, de boomvalk en het smelleken. Ruw geschat broeden er zo'n 5000 en er overwinteren er circa 15.000. Dat lijkt veel, is eigenlijk maar weinig en de torenvalk staat dan ook op de Rode Lijst.

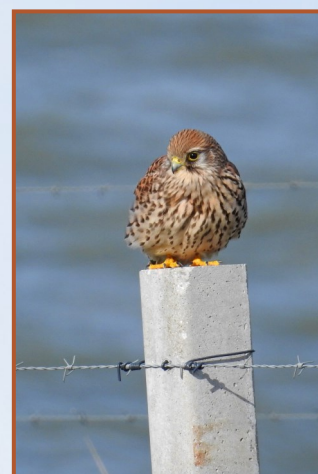
Een volwassen exemplaar is 30 tot 38 centimeter groot. De vleugelspanwijdte is 65 tot 80 centimeter. Het mannetje heeft een grijsblauwe kop en nek, een roodbruine rug, en vleugels met donkere vlekken. De staart is blauwachtig grijs en heeft een zwarte eindband. Het vrouwtje is identiek aan het mannetje, maar heeft een bruine kop en nek, dwarsbandjes op de rug en vleugels, en een bruine staart zonder zwarte eindband. Het vrouwtje is iets groter dan het mannetje en weegt circa 200-280 gram terwijl het mannetje het met circa 190-230 gram lichaamsgewicht moet doen. Kenmerkend is het 'bidden' in de lucht op zoek naar een prooi.

Torenvalkkasten

Torenvalken zijn geen nestenbouwers. Ze maken gebruik van oude nesten van bijvoorbeeld kraaien en broeden soms in spleten van stenen gebouwen. De naam torenvalk heeft hier zeker mee te maken. Ook maken ze graag gebruik van kunstmatige nesten de zogenaamde torenvalkkasten. Vogelwerkgroep De Ortolaan van IVN Laarbeek heeft er een aantal jaren geleden een behoorlijk aantal van geplaatst in Laarbeek. Daar is en wordt nog steeds (wisselend) goed gebruik van gemaakt. Torenvalken wensen zicht op een open ruimte, dus de kasten staan in het buitengebied.

Vooral muizen op het menu

Het legsel bestaat uit vier tot zes witte, rode of geelgrijze eieren. Na een broedtijd van zo'n dertig dagen komen de

eieren uit en worden de kuikens nog ruim vier weken in de kast gevoerd met hoofdzakelijk muizen. Daarna vliegen de kuikens rond in het gebied en worden nog steeds enige tijd gevoerd. De torenvalk is behoorlijk plaatstrouw en komt vaak het volgende jaar weer terug in dezelfde kast, zeker als er het broeden succesvol is geweest.

Kuikens

In De Hei staat een torenvalkkast die ik dit jaar vanaf het begin heb gevolgd. Dus twee maanden lang regelmatig foto's en filmpjes maken. Een selectie uit het grote aantal is bij dit artikel bijgevoegd. Het was een geweldige belevenis om het opgroeien van de kuikens te volgen.

*Tekst Jaap Wijdenes
Foto's Jaap Wijdenes
en Kieknou*

Twee weken oud

Vier weken oud

De jonge natuuronderzoekers

Woensdag 12 juni, naar de Snelle Loop

We verzamelen bij de Snelle Loop voor een middag waterscheppen. De schepnetten en emmertjes staan klaar. De kinderen gaan wel samenwerken. Per tweetal krijgen ze één net en één emmertje. Ze hebben er zin in. Marcel Cox is ook aanwezig met zijn waadpak. Dat boeit de kinderen altijd. Hij vertelt hoe ze het beste kunnen scheppen en ze volgen zijn advies goed op. Al snel worden de eerste beestjes gevangen. Ook jonge kikkertjes, die hun staartje al kwijt zijn, zwemmen rond in de emmertjes. De rovers, zoals de larven van de geelgerande watertor en libellen, worden zorgvuldig apart gezet.

Amerikaanse rivierkreeft

Dan komt Marcel met de vangst van een Amerikaanse rivierkreeft. Hij doet voor hoe je die vast kunt houden zonder gepakt te worden.

Enkele kinderen proberen het. Spannend! Ook wordt er een jonge snoek gevangen. Alhoewel de snoek zich tussen de planten verstopt had, werd hij toch gevonden.

Al met al was het weer een leerzame middag. Waterscheppen is en blijft het favoriete onderdeel. Op naar de laatste bijeenkomst van dit seizoen.

Woensdag 3 juli, sporenspeel

Nog even en de vakantie begint voor de schoolkinderen. Maar eerst nog één bijeenkomst dit seizoen in 'De Bimd'. Enkele kinderen zullen onze groep verlaten, anderen gaan naar de donderdaggroep. Nieuwe kinderen hebben zich al aangemeld.

Vanmiddag gaan we een sporenspeel spelen. Om te beginnen worden er vijf groepjes gemaakt. Zij kiezen een dier uit de reeks konijn - hert - egel - eekhoorn of das. Met 10 kaartjes, waarop het voetspoor van het gekozen dier staat, zetten zij een pad uit. Op het eind hangen zij een stopteken. Daar verstoppert zij 4 diersporen van de andere dieren en komen terug. Iemand van de leiding geeft ze dan een natuuroppdracht. Hebben ze die volbracht dan mogen ze een pad van een van de anderen gaan lopen en op het eind het spoor van hun eigen dier zoeken en meenemen. Weer terug krijgen ze weer een natuuroppdracht om vervolgens een ander pad te lopen. Dit herhaalt zich tot alle dieren alle paden gelopen hebben en al de sporen van hun dier gevonden hebben. Het was een leuk nieuw spel. De kinderen waren enthousiast.

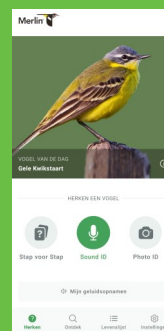
Limonade en chips

Na afloop was er limonade en chips. Om 4 uur arriveerden ouders en de nieuwe leden om kennis te maken met het IVN en de leiding. Na uitleg van Cees werd er een rondleiding door de tuin gegeven. De leiding wenst iedereen een welverdiende vakantie. Laat je humeur niet door regen verpesten en geniet!! Tot volgend seizoen.

Merlin,
gratis app
om vogel-
geluiden te
leren kennen.

Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is. Deze uitdrukking gebruiken we om te zeggen dat iedereen praat zoals hij is. Dat geldt zeker voor de vogelwereld. Zoveel liedjes, roepjes, alarmgeluidjes, baltsroepjes! Zelfs van de vogels die dagelijks in onze tuin rondvliegen kennen we niet alle geluiden. Wil jij weten welk liedje bij het roodborstje hoort, of hoe het winterkoninkje alarm slaat? Maak dan eens gebruik van de gratis app Merlin. Download hem op je smartphone (of die van je ouders). Veel plezier ermee!

De jonge natuuronderzoekers van IVN Laarbeek

Prijzuitreiking Kieknou, 13 juni

De IVN Jeugdgroep kwam voor de laatste keer bijeen voor de vakantie. Tijdens deze gezellige bijeenkomst, met lekkere hapjes en spelletjes, werden de winnaars bekendgemaakt van de fotowedstrijd voor de IVN jeugdleden. Bezoekers van de Kieknou fototentoonstelling tijdens het Kikkerconcert hebben de jeugdfoto's waarschijnlijk wel zien hangen op het laatste paneel voor de uitgang. Deze foto's waren gemaakt tijdens een workshop voor de jeugd, gegeven door leden van fotowerkgroep Kieknou. De aspirant fotografen hadden goed opgelet bij de workshop, dat was wel te zien aan de prachtige resultaten! De leden van Kieknou mochten jureren en daar hadden ze nog een flinke kluiif aan. Uiteindelijk waren er vier winnaars.

Spannende compositie

Isa en Maaïke deelden de derde plaats met een gelijk aantal stemmen. Maaïke had een bij op een wilgenkatje gefotografeerd. De jury prees de scherpheid van de bij en het katje tegen de rustige, wazige achtergrond. Isa's foto van paarse judaspenning trok het oog vanwege de mooie heldere kleur, het evenwichtige beeld en de dromerige uitstraling. Neils foto van een bij in een honingraat was gekozen als tweede. De papierdunne wandjes van de raat waren mooi scherp en de bij kwam goed tot zijn recht. De absolute winnaar was Charlotte met haar beeldvullende foto van een boom. De jury roemde unaniem de spannende compositie, het originele standpunt en de scherpheid van de frisgroene blaadjes; een foto die iedereen direct aansprak. De fotografen in spe ontvingen hun foto in een stijlvol zwart lijstje met wit passe-partout, de huisstijl voor de foto's van Kieknou. Volgend jaar komen deze foto's weer op de foto-expositie tijdens het Kikkerconcert te hangen. Gezien het succes van de workshop, krijgt ook deze weer een vervolg...

Foto rechtsboven van links naar rechts:

1e prijswinnaar Charlotte, 2e prijswinnaar Neil en gedeelde 3e plaats winnaars Isa en Maaïke.

Foto rechsonder:

Het paneel met de foto's door leden van Jeugd IVN. Vlak voor de bekendmaking van de winnaars van de fotowedstrijd wilden de kinderen elkaar en hun ouders nog even laten zien welke foto's ze gemaakt hadden.

Tekst: Monique Smit

Foto's: Dinie Leijte, Monique Smit en Ton op den Buijs

Met een

gezellige barbecue wordt het seizoen

afgesloten.

Antoinette van Bree neemt afscheid van de jeugdgroep

Mij is gevraagd iets te schrijven in verband met mijn vertrek als begeleider bij de jeugd van de woensdaggroep.

Dankbaar en leerzaam werk

In 1985 ben ik lid geworden van het IVN na het volgen van een cursus als schoolgids. Vanaf die tijd ben ik 28 jaar wekelijks actief geweest met schoolkinderen en kinderen van de scouting bij IVN Helmond. De laatste 11 jaar ook als begeleider van het jeugd IVN in Laarbeek. Altijd met heel veel plezier. Nu ik de leeftijd van 75 ga bereiken vind ik het tijd worden om plaats te maken voor anderen. En die zullen zich beslist gaan melden. Het werken met kinderen is heel dankbaar en leerzaam. Steeds ga je jezelf weer verdiepen in een thema dat aan de orde komt. Meestal zijn we buiten actief. Vaak in onze tuin rond de Bimd of anders in de natuur in de buurt. Hiervan hebben jullie in elke uitgave van ons clubblad De Bimd een verslag kunnen lezen. Ik blijf reserve voor het geval dat nodig mocht blijken.

Natuurlijk blijf ik me inzetten voor de jaarlijkse Boomplantdag en voor het interieur en de catering van ons gebouw. Het IVN is me te dierbaar om me daarvoor niet in te zetten. Educatie is heel belangrijk voor jong en oud. Wat je niet kent of weet kun je ook niet beschermen. Cees, Bernadette, Henk en Wilma bedankt voor de fijne samenwerking. Veel succes met de nieuwe groep!

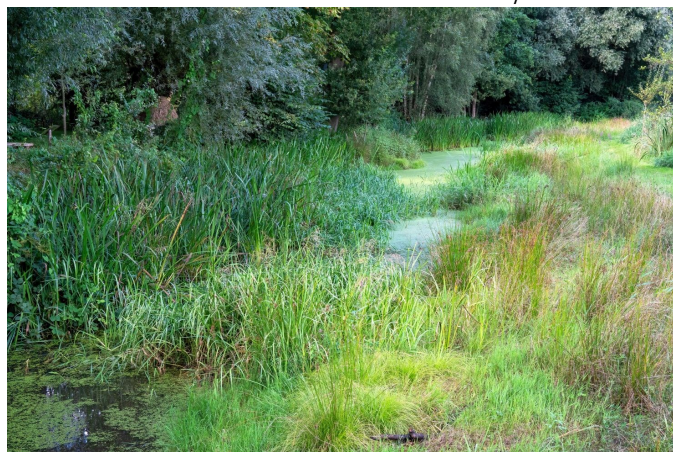
Antoinette

Natuurtuin De Bimd is een pareltje. Dat konden de 18 wandelaars die met onze gids Gerrit Post op zondagochtend 25 augustus op pad gingen, zelf ervaren. Allerlei landschapselementen zijn hier aangelegd. Bos, weide, poelen, kruidentuin, vlinderroute en tiny forest zijn hier nog maar enkele voorbeelden van. "Natuurtuin De Bimd is beslist geen heemtuin", legt Gerrit uit. "Er zijn hier ook uitheemse bomen en struiken. We richten ons op educatie."

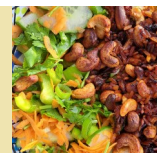
Tijdens de wandeling zien we dat de klimaatverandering ook hier gevolgen heeft. Een aantal bomen en struiken heeft de droogte van de laatste jaren en de vele zware regenbuien van dit jaar niet kunnen overleven. Niettemin is het een prachtige wandeling langs bomen, bloemen, door grasland en langs water. Na afloop genieten we nog na met koffie/thee en koek in onze eigen theetuin.

Koude Maas foto: Monique van de Riet

Plantaardig koken met Marrit

Wanneer ik aan mensen vertel dat ik grotendeels veganistisch eet, krijg ik geregeld te horen dat mensen “moeten kunnen eten wat ze willen”. Dat het een vrije keuze is. Ik ga hierover niet twisten. Ik wil wel een paar feiten benoemen over de voordelen van een plantaardig dieet. Want onze wereld staat, op veel momenten letterlijk, in brand. En als natuurvereniging moeten we ons dat toch aantrekken?

Geen honger en kansen voor de natuur

Zo wordt ongeveer 80% van alle landbouwgrond in de wereld gebruikt om gewassen te kweken voor veevoer. Volgens onderzoek van de Universiteit van Oxford zouden we maar een kwart van alle landbouwgrond nodig hebben om heel de wereld te voorzien van eten, als iedereen plantaardig zou eten. Om een beeld te vormen wat dat betekent: er zou land vrijkomen ter grootte van Australië, China, de EU en de VS samen! Wat een kansen voor de natuur! En er zou bovendien geen honger meer hoeven zijn. Ook is de uitstoot van broeikasgassen vele malen groter bij dierlijke producten dan bij plantaardige.

Wat vaker plantaardig eten

Zelfs al zou je niet lokaal geproduceerde groenten eten, dan is het nog klimaatbewuster dan lokaal gekweekt vlees eten. En dan heb ik het nog niet over watergebruik, gezondheid, verspreiding van ziektes en dierenleed.

Uiteraard snap ik dat niet iedereen in één keer veganistisch kan gaan leven. Maar laten we eens wat vaker plantaardig koken. Maak een curry met noten, pasta met groenten, een stroganoff met paddenstoelen in plaats van vlees, of een van volgende recepten: Mexicaanse bonenburgers en salade met knapperige rijst. Zo helpen we allemaal een handje mee aan een mooiere wereld.

Mexicaanse bonenburgers uit de oven (4 stuks)

- 2 tenen knoflook
- 1 rode ui
- Specerijen: 0,5 tl uienpoeder, 2 tl gemalen komijn, 0,5 tl korianderzaad, 0,5 tl (gerookt) paprikapoeder. Eventueel vervangen door 2 el Mexicaanse kruidenmix zoals Euroma Picadillo)
- 1 tl zout
- 15 gram vers korianderblad
- 1 el jalapenopepers uit potje
- Handje tortillachips
- Blik kidneybonen uitlekgewicht 230 gr, uitgelekt en gewassen
- Blikje maïs uitlekgewicht 140 gr, uitgelekt en gewassen
- 1 el tomatenpuree
- 2-3 el bloem
- Neutrale olie
- Wat plantaardig alternatief voor geraspte kaas (optioneel)

Doe knoflook in keukenmachine en maal fijn. Doe er de rode ui en koriander bij en maal die ook fijn. Doe de helft van de bonen erbij, de specerijen, tomatenpuree, zout, jalapenopepers en de tortillachips. Maal dat ook goed door. Maal dan heel kort de rest van de bonen en de maïs erdoor, zodat dit grof blijft. Roer bloem erdoor, tot het een samenhangend geheel is. Laat even rusten.

Verwarm oven voor op 180 graden. Maak 4 burgers op een bakplaat met bakpapier, ingevet met olie. Bak af in 20 min, halverwege keren. Indien er alternatief voor kaas wordt gebruikt, strooi dit na het omkeren op de burger en laat mee smelten.

Lekker op een broodje met nachochips en guacamole en/of salsa.

Salade met knapperige rijst

(2-3 personen)

Voor de rijst

- 250 gram gekookte (basmati-)rijst, goed afgekoeld en uitgelekt
- 1 eetlepel gochujang (Koreaanse chilipasta, te koop bij supermarkt en toko)
- 1 eetlepel neutrale olie, zoals rijst-, koolzaad- of zonnebloemolie

Voor de salade

- 1 komkommer, in halve maantjes gesneden
- 2 geraspte wortelen
- 1 paprika
- 2 fijngesneden lente-uitjes
- Een half bosje koriander, fijngesneden (optioneel)

Voor de dressing

- 1 eetlepel sambal badjak
- 0,5 eetlepel sesamololie
- 1 eetlepel water
- 1 el sojasaus (zoute)
- 1 eetlepel agave- of ahornsiroop
- 1 eetlepel azijn
- 1 eetlepel tahini (sesampasta)
- 1 eetlepel geroosterd sesamzaad

Verwarm de oven voor op 200 graden C. Meng rijst met olie en gochujang en verdeel over een bakplaat. Bak in een half uurtje knapperig, roer halverwege door. De rijst mag best vrij donker zijn. Laat afkoelen.

Maak de salade door de groenten te mengen. Doe de ingrediënten voor de dressing in een potje en schud goed. Meng rijst met salade en giet er de dressing over. Eet smakelijk!

Variatietips:

Gochujang is vrij pittig. Neem gerust minder.

Rooster met de rijst een handje cashewnoten mee voor extra proteïne.

Gebruik andere groenten voor de salade: rode kool, radijs, paprika. Varieer met wat jou lekker lijkt! Serveer de salade met wat tempeh voor een complete maaltijd.

Kookworkshop 6 juli, courgette in de hoofdrol

Deze zaterdagmiddag staat de courgette centraal in De Bimd. Om mee te koken, wel te verstaan. Met zes enthousiaste deelnemers gaan Carla en ik aan de slag. Eerst houden we onder het genot van koffie, thee en een muffin met courgette een intro. Daarna worden de recepten uitgedeeld en gaan de deelnemers in groepjes aan het werk. Chutney van courgette, ratatouille met courgette en linzen, courgette in zuur en rauwe courgette met pesto. Alles plantaardig! Na het werk wordt er nog geproefd van alle gerechten, samen met een courgette-focaccia die ik al thuis had gemaakt. Het enthousiasme en de gezelligheid maken de workshop weer tot een succes. De volgende datum is inmiddels gepland: **zaterdag 21 september**.

Verrast en ongerust

Tijdens een van mijn recente wandelingen door de Bimd trof ik tot mijn grote verrassing de Kommavlinder aan. Volgens 'de boeken' is dit vlindertje een zeldzame verschijning. Dus kennelijk biedt De Bimd een geschikte leefomgeving. Of het moet zijn dat onze gast op doortocht was. Maar ik ga voorlopig van het eerste uit.

Ik geprobeerd om met mijn telefoon een goede opname te maken, maar het resultaat is verre van het Kieknou-gehalte!

Alles bij elkaar toch een mooie verrassing. Zeker in deze tijd waarin het aantal insecten (dus ook vlinders) steeds verder afneemt.

Jaren geleden trof je op een beschaduwde plekje tussen de brandnetels nog volop de langsprietmot, de schorpionvlieg, de kniptor en de groene snuitkever aan, om zo maar eens wat soorten te noemen.

Tegenwoordig is het zoeken hiernaar als naar een speld in een hooiberg. De oorzaak? Daar wordt naar gegist. Vast staat dat het toenemende gebruik van insecticiden één van de factoren is. Neonicotinone is inmiddels weliswaar verboden, maar de toegelaten vervangers zijn niet veel minder schadelijk. Wat te zeggen van pyrethrinen, prallethrin, metofluthrin, permethrin, deltamethrin, flumethrin, transfluthrin, alfa-cypermethrin, 1R-trans-fenothrin en Lambda-cyhalothrin?

Ik ben er niet gerust op dat er op korte termijn iets verandert. Onlangs ben ik nog op bezoek geweest bij het Europees Parlement in Brussel. Daar werd nog eens gewezen op de succesvolle lobby's vanuit de Europese landbouwsector.

Henk van Beek

AUGUSTUS

Het gras bleef 's morgens langer nat, dauwdruppels in de zon.
Wanneer in het zachte morgenlicht, een nieuwe dag begon.
Augustus, rijpe-vruchtenmaand, van bramen, appels, peren.
Houden de zomer nog even vast, nog lekker wat flaneren.
En op een bankje aan de poel, zie ik de muggen dansen,
Een juffertje met een lantaarn, vliegt lustig rond te sjansen.

De grote groene glazenmaker, zet haar laatste eitjes af,
Haar mooie vleugels, zwaar beschadigd, wacht zij haar einde af.
Een zomer lang mocht zij maar leven, drie jaren onder water,
Van eitje tot een prachtlibel, haar nageslacht voor later.

Ik loop verder door het hoge gras, atalanta's fladderen mee,
De watermunt geurt langs het water, ik pluk wat voor de thee.
De gierzwaluwen zijn al vertrokken, terug naar 't warme zuiden,

En in de verte hoor ik zacht, de kerkklokken luiden.
Verder is het helemaal stil, maar als ik heel goed luister,
Hoor ik in het wilgenbosje, toch een zacht gefluister.
Dromend kijk ik naar omhoog, witte wolkjes in de lucht,
Als ik een buizerd hoog zie zweven, voor twee kraaien op de vlucht.

Ik droom maar wat en loop wat rond, een eerste paddenstoel.
Genietend van augustuszon en helemaal zonder doel.
Zomaar een uurtje in De Bimd, er gaat een wereld open.
Kijk, ruik en voel de kleine dingen, die je nergens kunt kopen.
De bessen rijpen aan de struiken, ik ruik de geur van hooi.
Dan zie ik lollies in het gras, ze zijn zo wondermooi.
De bessen van de Aaronskelk, het is een prachtig plaatje.
Dat deel ik graag met iedereen, stop het niet in een laadje.

Dieny

Vogeltellingen Laarbeek 2024

Vogelwerkgroep de Ortolaa is ook dit jaar weer actief in het veld geweest. Niet alle uitkomsten van tellingen zijn al bekend. Hieronder vind je enkele resultaten.

Huiszwaluw

In juli zijn alle nesten van huiszwaluwen in Laarbeek geteld. In totaal 166. Vorig jaar (2023) waren dat er 141. Opvallend was de groei van de kolonie aan de Sluisweg, van 77 in 2023 naar 86 nu. In de tillen zaten alleen aan de Sonseweg 19 bewoonde nesten. Er waren 10 kunstnesten bewoond en ook 9 door de zwaluwen zelfgemaakte nesten. Hierbij moet wel aangetekend worden dat de nesten aan de stal ter plekke versperd zijn met gaasnetten.

Gierzwaluw

Het aantal gierzwaluwen was dit jaar dramatisch laag. Slechts drie bewoonde nesten telde de groep bij de pastorie in Beek. Vorig jaar waren het er 19, in 2020 zelfs 49. Een duidelijk dalende trend dus, die onderzocht moet worden.

Oeverzwaluw

In het voorjaar zijn de nestholten in de oeverzwaluwwand bij Bavaria schoongemaakt. De bezetting van 35 nesten geldt dus voor het seizoen 2023.

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart wordt al enkele jaren gevolgd door Piet Gruyters. In Laarbeek is deze prachtige vogel nu echt gesetteld. Broedparen zijn er bij de Rioolwaterzuivering, bij kasteel Eyckenlust, bij de stuw waar de Zuid-Willemsvaart de Aa voedt en bij sluis 7. In onze eigen natuurtuin zijn vóór het broedseizoen 6 waarnemingen gedaan. Dus, wie weet...?

Lezingen in De Bimd

Donderdag 19 september 2024
"Stoeplanten of stadsplanten"
door Erik van der Hoeven

Stadsplanten

Schijnaardbei, alsemambrosia, kaal breukkruid, eendagsbloem, kruipertje, hertshoornweegbree. Zo maar een greep uit de namen van de vele planten die je in de stad tegen kunt komen. Hoe komen al die soorten daar? Door de wind, uit vogelvoer, uit tuinen, enz. Auto's nemen zaden mee onder de wielen, mensen spugen zaden uit, vogels poepen zaden uit, enz. Het gevolg is dat de het aantal soorten in de stad veel hoger is dan in een gemiddeld natuurgebied. Hoe gaan we daarmee om? En wat is er zo bijzonder aan het stedelijk milieu.

Met als voorbeeld de stad Breda gaat Erik hier uitvoerig op in. Met heel veel plaatjes!

Donderdag 17 oktober 2024
"De fascinerende sterrenwereld"
door Emile Weijters

Sterrenhemel

In deze lezing gaat Emile aan de hand van de sterrenhemel van deze avond in op onderwerpen zoals:

- * sterren, sterrenbeelden en afstanden
- * bewegingen aan de sterrenhemel en waarom
- * kleuren: oranjeachtig of blauwwit
- * ontstaan en beëindiging van sterren
- * hoe oud is het heelal?
- * omvang en leegheid van het heelal

Tijdens de lezing zoomt Emile in op ons eigen sterrenstelsel, de Melkweg, en vervolgens op het zonnestelsel met de diverse planeten, kometen en meteoren. Hij benoemt hemelverschijnselen zoals sterrenstelsels, witte dwergen, rode reuzen, neutronensterren, zwarte gaten en exoplaneten. Uiteraard komt ook de oerknal aan de orde en de recente meting van zwaartekrachtsgolven. Ook staat hij stil bij onderwerpen als donkere materie en donkere energie. De presentatie, met afbeeldingen wordt ondersteund met een tellurium (zon-aarde-maan model), een grote sterrenkaart, en diverse demonstratiematerialen. Bij een heldere hemel zal een telescoop aanwezig zijn.

Emile Weijters, IVN Valkenswaard-Waalre

Andromeda-nevel

Donderdag 21 november 2024
"Koekoeken en hun parasitaire gedrag"
door Willie de Vries

De koekoek

Decennialang is door wetenschappers aan 'koekoek-puzzelstukjes' gewerkt die inmiddels voor een deel zijn gelegd dankzij de moderne technieken zoals DNA. Door koekoeken te voorzien van zendertjes (tags) waaruit cruciale informatie kan worden gegenereerd weten we inmiddels dat het niet goed gaat met de populaties in veel landen en gebieden. Door onder andere klimaatverandering, habitatverlies en terugloop van insecten en rupsen is de diversiteit op plaatsen onvoldoende en komen er nieuwe puzzelstukjes bij.

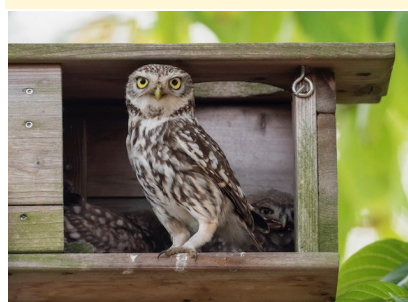

Sinds 2011 houdt Willie de Vries zich bezig met het fotograferen en observeren van koekoeken. Wetenschappelijk is de koekoek (*Cuculus canorus*) de meest beschreven vogel ter wereld. Koekoeken zijn solitaire, schuwe en eenzame vogels die je meer hoort dan ziet. Toch zijn er weinig vogels die zo tot onze verbeelding spreken. Om bijvoorbeeld het feit te noemen dat de koekoek haar ei legt in het nest van een veel kleinere vogel en daarna maakt dat zij wekomt. De presentatie onthult unieke facetten van de *Cuculus canorus*.

Willie gaat u vertellen over het parasitair gedrag, de voortplanting, de trucs en slimmigheden van koekoeken en de reactie van de gastouders daarop. Ook worden er unieke filmfragmenten getoond. Wij nodigen u uit om meer te weten te komen over deze aparte vogel.

Donderdag 16 januari 2025
"Boerenlandvogels"
door Marco Renes

Meer informatie over deze lezing verschijnt in het volgende ledenblad van 15 december

Agenda

Activiteiten voor iedereen

Vrijdag 1 november en zaterdag 2 november 2024
Natuurwerkdagen

Tijdstip: 8.30 - 15.00 uur

Waar: Natuurtuin De Bimd, Beekseweg 3, Aarle-Rixtel
Houtsingels snoeien en hakselen. Meld je aan!
Voor koffie, thee en lunch wordt gezorgd.

Zaterdag 9 november 2024: Nacht van de Nacht

Tijdstip: 19.30 - 21.00 uur

Waar: IVN-gebouw De Bimd, Beekseweg 3, Aarle-Rixtel

Publiekswandelingen Natuurtuin De Bimd

Iedere **vierde zondag van de maand** is er een wandeling in IVN Natuurtuin de Bimd, soms met een bepaald thema.

Aanvang 9.30 uur

Duur ongeveer 2 uur, na afloop gratis koffie of thee.

Vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld voor onderhoud van de natuurtuin en de wandelroutes.

Zondag 22 september 2024

Zondag 27 oktober 2024

Zondag 24 november 2024

Zondag 26 januari 2025

Publiekswandelingen

Zondag 13 oktober 2024 Grotelse Heide

Paddenstoelenwandeling

Tijdstip: 10.00 - 12.00 uur

Vertrek: Parkeerplaats naast Grotel's Genieten
Grotel 5, 5761 RA Bakel

Gidsen: Dieny v.d. Heuvel, Antoinette van Bree,
Marjolein Linssen, Giel Jacobs

Zondag 10 november 2024 De Biezen

Landschapswandeling, waterhuishouding, beheer

Tijdstip: 10.00 - 12.00 uur

Vertrek: Parkeerplaats Herberg De Brabantse Kluis
Kloosterdreef 8, 5735 SJ Aarle-Rixtel

Gidsen: Henk van Beek, Henk van Zundert

Zondag 8 december 2024 Stiphoutse bossen

Naaldbomen en vennen

Tijdstip: 10.00 - 12.00 uur

Vertrek: Parkeerplaats Witven, Gerwenseweg
van Gerwen naar Stiphout

Gidsen: Frank van Bakel, Monique Smit

Fazantenbes in de tuin bij Laarbeekersbos

Lezingen in De Bimd

De werkgroep contactavonden heeft weer enkele lezingen op het programma staan op donderdagavond.

Tijd: van 20.00 - 22.00 uur

IVN-gebouw De Bimd, Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel

Donderdag 19 september 2024

"Stoeplanten of stadsplanten"

Lezing door Erik van der Hoeven

Donderdag 17 oktober 2024

"De fascinerende sterrenwereld"

Lezing door Emile Weijters

Donderdag 21 november 2024

"Koekoeken en hun parasitaire gedrag"

Lezing door Willie de Vries

Donderdag 16 januari 2025

"Boerenlandvogels"

Lezing door Marco Renes

Activiteiten voor IVN-leden

Zondag 1 december 2024 Ledenwandeling

De Rietmussen bij Nederwetten

Coördinator: Henk van Zundert

Tijdstip: 8.30 uur vanaf De Bimd (samen rijden)

Informatie op pagina 7 van dit blad

Zondag 15 december 2024 Jaarafsluiting 2024

Tijdstip: 10.30 - 12.30 uur

Waar: IVN-gebouw De Bimd, Aarle-Rixtel

Foto: Jos Dijstelbloem

